

«رجال»

روای
مجموعه

شماره ۱۳۹۰

(از اسناد مشایخ معات)

۱ علم تراجم و علم رجال و فرق بین آن دو چیست؟

رجال

۱

در علم رجال از صفات و حالات راویان حدیث - از این جهت که خبرشان آیا مورد قبول هست یا نه - بحث می شود . در علم تراجم از احوال شخصیتها اعم از علماء و راویان حدیث بحث می شود .
فرق این دو این است که: در علم رجال از احوال راویانی که در سند حدیث است بحث می شود و در علم تراجم از هر شخصی که خبر

۲ در اخبار علاجیه و رجوع به صفات راوی ، چگونه بر احتیاج و نیاز به علم رجال اشاره می کند؟

اضایع علاجیه ما را به صفات راوی و شرافت آن صفات امر می کند تا هنگام تعارض دو خبر به وسیله این صفات یکی را بر دیگری ترجیح دهیم - و حال آنکه واضح است که تسلط و شرافت این صفات خبر به وسیله علم رجال نیست .

۳ یکی از دلایل نفی کنندگان علم رجال « قطعیت روایات کتب اربعه » است - توضیح دهید؟

ایشان بر این باورند که قطعی بودن روایات کتب اربعه اشیان را از علم رجال بی نیاز می کند .

جواب : ادعایشان باطل است . زیرا چگونه ممکن است ما به صدور روایتی که یکی از دیگری نقل می کند قطع پیدا کنیم ؟
⑤ مخصوصاً آنکه در روایات کتب اربعه ، راویانی اند که مشهور به کذب اند .
⑥ فمناً احکام شرعی نقطه در کتب اربعه نیست .

۴ مشیقه چیست؟

قسمتی از کتاب است که در آن مؤلف ، سندهای روایات و سند خودش به اصول و مصنفات را به صورت جداگانه آورده .
کتاب مشیقه یکی از رساله های رجال به حساب می آید که مرصع شیخ صدوق آن را در آخر کتاب « من لا یحضره الفقیه » جای داده است .

۵ توشیح « أحد الاعلام المتأخرین ، از چه بانی حجیت دارد؟

حجیتش از باب « حجیت ظن مطلق » است . توضیح آن که : ممکن است گفته شود که چون باب علم در علم رجال برابر شرافت احوال راوی ، سببه است - از این رو خبر ضعیفی که حاصل توشیح خاص ، نسبت به فردی است از این باب محبت است .
منظور همان اعلام متأخرین است .

۶ موضوع علم رجال و مسائل آن چیست؟

موضوعش : راویان حدیث که در سلسله و طریق حدیث هستند .

مسائل آن : مربوط به صفات راوی از قبیل عدالت ، وثاقت و مانند آنهاست ؛ تشخیص ثقه از غیر ثقه ، لذا اکثر مباحث آن مغفوس است مثلاً : آیا فلان راوی ثقه هست یا غیر ؟ و غیره ...

۷ منظور از تشخیص فرد راوی یا «تشخیص رواة» چیست؟

یعنی در علم رجال معلوم شود که نام راوی حدیث - نام پدرش و شهرتش چیست.

۸ ادلة نافعین علم رجال چیست؟

① اخبار هاشمی گویند «احادیث کتب اربعه قطعی القدر است» و باری به حال تناسلی نیست.

② راهی برای اثبات عدالت راوی حقیقی نیست. ③ با علم رجال مردم رسوایی شوند.

④ هر خبری که مشهور به آن عمل نکرده اند حجت نیست و الا حجت است زیرا «عمل مشهور و صغیر است و احیاناً می کنند».

۹ دو کتاب «رجال» و «مهرست» شیخ طوسی (ره) چه فرجهایی با هم دارند؟

در کتاب «رجال شیخ طوسی» نام اصحاب و راویان معصومین مطلقاً (امامی - غیر امامی - مؤمن و منافق...) آورده شده.

با این حال شیخ البیه اسمی همه اصحاب پیامبر (ص) و ائمه (ع) را ذکر نکرده - این کتاب شرح حال راویان احادیث اربعه است.

در کتاب «مهرست» اصول و مقتضات و سند و طریق آن بیان شده است.

شاید سبب دگفت که: احادیثی که طریق آن در مهرست بیان شده، معتبر می باشد.

۱۰ فرق علم رجال با درایه چیست؟

در علم رجال درباره سند حدیث و در علم درایه درباره متن آن بحث می شود.

موضوع علم رجال: راوی است - موضوع علم درایه: حدیث است.

غایت رجال: شناسایی وثاقت و ضعف و میزان ضبط راویان است درایه: شناسایی اقسام حدیث و خصوصیات آن است.

۱۱ نظریه چند تن از علماء را درباره «رجال ابن غضائری» بنویسید؟

به جواب شد: «مراهم بود»

علامه تهرانی می گوید: این کتاب از ابن غضائری نیست بلکه از کسی است که نسبت به بزرگان سنیّه دشمنی داشته و ضوابط

رجال سنیّه را بدنام کند. ^{حسین بن عبد الله} تستری می گوید: قطعاً از ابن غضائری است و از دقیق ترین کتب رجال است.

سهمی ثانی این کتاب را نوشته شحیف غضائری «حسین بن عبد الله» می داند، نه تالیف پسرش (احمد بن حسین).

۱۲ آیا وثاقت راوی به وسیله بیان خودش که از معصوم نقل کرده صحیح است، نظر امام حسن (ره) چیست؟

قطعاً اگر یکی از معصومین شحیف را مورد وثوق معرفی کند حجت است - اما این وثوق باید با سند باشد و با روایت

خود فرد راوی ثابت نمی شود، زیرا مستلزم دور است.

حضرت امام فخری (ره): وقتی که ناقل خودش، خود را مورد وثوق معرفی کند، سوء ظن مردم را نسبت به خود برطرف می‌کند چرا که اقدام به نقل مدایح و فضائل خود در میان مردم کرده است.

۱۳ فرق بین توثیقات متقدمین و متأخرین چیست؟

۱ در توثیقات متقدمین به وثاقت رادی و صفیّت وی روشن شده اما بحث دیگری مطرح می‌شود که آیا توثیق یک نفر کافی است یا حتماً باید دو نفر باشند (که یک نفر نامعتبر در نظر معتبر است) شهادت معتبر است ①

۲ در توثیقات متأخرین این بحث مطرح می‌شود که آیا از باب ۱ یا از باب ۲ صریح به اهل خبره ②

- ① در صورت اول چون برای حدس و احتمال می‌باشد - در صورتیکه شهادت تنها در صورت استناد به حسن معتبر است.
- ② در صورت دوم مورد قبول است.

۱۴ فرق بین توثیقات خاصه و عامه چیست؟

توثیقات خاص - در حق یک یا چند شخص (بدون آنکه ماعده خاصی باشد که بتوان آن را به دیگر اسرار داد) بیان شده.

توثیقات عام - توثیق گروهی است که تحت ضابطه خاصی قرار دارند، تحت عنوان معین قرار دارند (ضابطه خاصی وجود دارد که گاهی شامل تالیفات می‌شود).

۱۵ انواع توثیقات خاص یا ویژه را نام ببرید؟

- ① تصریح یکی از معصومین ② تصریح یکی از دانشمندان و اعلام گذشته ③ تصریح یکی از اعلام متأخر ④ مدحی که کاشف از حسن ظاهر است. ⑤ تلاش مجتهد در جمع قرائن معنی اطمینان. ⑥ ادعای اجماع از طرف قوما (اجماع منقول).

۱۶ در نمونه از ویژگی‌های رجال علامه را بنویسید؟

① این رجال درباره کسانی است که به راستی اعتماد می‌شود و با ایزط علامه گفتارشان رجحان دارد.

② در این کتاب رجال که مدح آنان رجحان داشته در بخش اول رجال که دشمنان رجحان داشته در قسمت دوم آمده.

گفته اند عمل به شهر و صفت سزا جبران می‌کند - آیا این دلیل ما را از علم رجال بی نیاز می‌کند؟

خیر، زیرا بعضی از مسائل در کتاب جای قدامت ذکر شده و در برخی دیگر از مسائل هم شهرت وجود ندارد.

و گاهی هم رفتن مخالف هم هست که یکی مشهور و دیگری شهر است. لذا ما چاره با علم رجال متلاً «فهرقه» را طبق شرایط حجت بدانیم حتی اگر مشهور هم نباشد.

خصوصیت کتاب رجال کشی چیست که او را از بقیه متمایز می کند ؟

این است که : « مؤلف روی راویان حدیث تمرکز دارد تا خواننده ، خودش بتواند با توجّه به آن خصوصیات ، فردی تقریباً از صنف تشخص دهد . »

این کتاب به روش طبقات کتاب سند نگاشته شده ، یعنی : از اصحاب پیامبر (ص) شروع شده و به عصر ائمه رسیده و حتی از افراد هر که بعد از آنان زندگی می کردند ، آورده شده است .

احتمالات درباره معنای مای موصوله در « اجمعت العصاب علی تصحیح ما یصح عنهم » را توضیح دهید ؟
 مای موصوله به معنای مصدری : در این صورت منظور « تصدیق حکایت های آنان است » حکایاتشان دروغ نیست .
 مای موصوله به معنای خود حدیث و خبر است : در این صورت منظور « تصدیق روایات واحادی است » .

چگونه « حجت قول ثقه » بر لزوم علم رجال دلالت می کند ؟

در آیه اربعه آمده است که « عمل به غیر علم ، حرام است » ، اما بعضی از ادله معتبره بعضی از طعنون را حجت می دانند .
 لذا خبر واحد با شرایط فاضل خودش حجت است . گروهی عدالت راوی و گروهی وثاقت راوی را شرط حجت خبر ثقه دانسته اند که در هر صورت نیاز به علم رجال است تا عدالت یا وثاقت راوی معلوم گردد .

اصحاب اجماع به چه کسانی می گویند و دلیل بر حجت آنان چیست ؟

گروهی از روایات که تحت قاعده خاصی قرار گرفته اند و تمام علماء اجماعاً روایاتشان را مورد صحت قرار دادند .
 دلیل حجت شان : حجت اجماع منقول به خبر واحد است . (معنی ادله حجت خبر واحد شامل حال این اجماع نیز می شود) . اصطلاح اصحاب اجماع از امور مستحضره بنی متأخرین است .

نظر محقق بیهانی و نظر مؤلف درباره « کتاب رجال ابن عساکری » چیست ؟

بیهانی می گوید : تصحیف و جمع راویان در این کتاب ، مستند به شهادت و سماع نیست ، بلکه احتیاج به راویان می باشد .
 مؤلف می گوید : به این کتاب نمی توان اعتماد کرد ، مطالب کتابش در مورد روایات حدیثی و احتیاج به است و به در مان غیر خود .

فرق کتاب معالم العلماء با فهرست منتخب الدین چیست ؟

در فهرست ذکر تراجم بسیار از شخصیت های شیعه شده ، بدون ذکر احوال و تصنیف آنها ، برخلاف معالم العلماء که

اصل و تصنیف تمام شخصیت‌ها را ذکر نموده است.

دوسر در تفاوت‌های « خلاصه الاقوال من علم الرجال - علامه » را با « رجال ابن داود » بنویسید؟

① در خلاصه الاقوال: ابتداء به ذکر نام محدثین پرداخته - اما ابن داود محققین را ذکر کرده.

② در خلاصه الاقوال: علامه مستند مطالبی از رجال کشی، فاشی، غفاری و شیخی را ذکر نکرده - اما به خلاف ابن داود که، مستندات همه مطالبی را که اکتب مختلف نقل نموده را ذکر کرده است.

حدیث نورس درباره اصحاب اجماع چه نظری دارند؟

زمره گوید، این بحث از محققین بحث این من است، چون در بعضی از فرضها هزاران حدیث که از حرم عیسی خارج هستند، در محدوده صحیح داخل می‌شوند یا حکم حدیث صحیح بر آن جاری می‌شود.

+ کدام یک از کتب اربعه «مشفی» دارد؟ ① تهذیب ② استبصار شیخ طوسی.

+ مهمل، بنا بر نظر متقدمین کیست؟

کسی است که علمای رجال وی را عنوان کرده و تصنیف نموده باشند.

«مجهول» در کلمات متقدمین و متأخرین چیست؟

[نظر علامه و ابن داود همین است]

در کلام متقدمین: کسی است که بتواند علم رجال در مورد مجهولیت او تصریح کردند و این مجهولیت را صفت صریح

در کلام متأخرین: کسی است که حال او بیان نشده، در حالیکه به کتاب یا کتب رجالی او اشاره شده.

عبارت را توضیح دهید و بنویسید منظور از «در واضح» چیست؟

«لا یمكن الاستدلال علی وثاقه شخص بروایة نفسه عن الامام (ع) فان اثبات وثاقه الشخص بقوله

سئلتم الدور الا واضح».

استدلال بروایة راوحی است که خود او از امام نقل می‌کند - که صحیح نیست - چرا که مستلزم دور است.

زیرا اثبات وثاقه او، برگرفته خود او می‌باشد و این نادر است.

حرم امام فقیه (ره) فرمودند: نه تنها وثاقه او ثابت نمی‌شود، بلکه در بین مردم سوءظن نسبت به خودش را راه می‌دهد.

زیرا در میان مردم به ذکر مدح خود پرداخته است.

۲۹ به چه دلایلی ما نیاز به علم رجال داریم؟

- ۱- اثبات حجّت خبر واحد یقین ۲- وجود افراد جاعل و تالیس کننده در میان راویان ۳- اجماع دانشمندان
۴- دستور رجوع به صفات راوی در اخبار علاجیه ۵- وجود اشخاص عاقل اهل سنت در سند روایات.

۳۰ به چه دلیل شیخ طوسی در کتاب رجالش، نام عده از منافقین (معارض، عمر عامر، عبیدالله بن زیاد، منصور دوانیقی) را ذکر کرده است؟

شیخ بدون در نظر گرفتن مذهبشان مرفوضه، مجموعه‌ای از راویان ائمه (۱) را در این کتاب گردآوری کند، نقطه عین

۳۱ به نظر شیخ طوسی چه قرینه‌هایی بر صحت خبر واحد دلالت می‌کند؟
۱- مطابقتش با نص. ۲- موافقت آن با سنت قطعی و متواتر. ۳- مطابقت آن با حکم اجماعی شیعه
۴- موافقت معنوی خبر با ادله عقل و مقتضای آن.

۳۲ از منابع اولیه علم رجال، اصول هشتگانه رجالی را ذکر کنید؟
رجال کشی - فهرس نجاشی - رجال شیخ طوسی و فهرست شیخ - مسیفه صدوق - رجال برقی
رساله ابی غالب زراری - مسیفه طوسی در در کتاب تهذیب و استبصار.

۳۳ در مورد از تعدادهای رجال کشی با نجاشی چیست؟
در رجال کشی تکیه شده است بر روایاتی که وثاقت و ایضاً راویان با کمی دقت برابر خوانده قابل تحقیق است.
بر خلاف نجاشی - رجال کشی تألیفش به شیوه طبقه بندی است در حالیکه در رجال نجاشی برابر هر کس طبقه
واحد بیان شده است.

۳۴ «مهل» اردیگانه متأخرین و قدمات چیست؟
متأخرین می‌گویند: کسانی که اطلاعات کتابی برای او در علم رجال ذکر نشده است.
قدمات می‌گویند: کسی که اصحاب او را ذکر کرده اند ولیکن تضعیفش نگردانده - ضمناً قدمات به مهمل مثل
محدود ترتیب اثر می‌دهند. ^{اصحاب اجماع}

۳۵ رجوع به صفات راوی: امام صادق (ع) در جواب سؤال عمر بن حنظله فرمودند: «کلم آن قاضی است که اصدق، اعدل و اوفق در حدیث است، همچنین باوری است بدینچه می‌نمود و بنامش دیگر توهم نمی‌نمود.»

نوسنده کتاب الفقهاء ابن قضاة بن احمد بن حنبل بود و او اين كسى كه اين كتاب را پيدا كرد سيد جمال الدين ابو الفتح اسم داشت

از هر يك از طبقات سه گانه اجماع يك نفر نام ببريد؟

طبقه اول - زراره طبقه دوم - محمد بن دراج طبقه ستم - صفوان بن يحيى

از ادله كسانى كه احتياج به علم رجال را نفى كردند «خلاف فى معنى العدالة» است . توضيح دهيد؟

مى گويد ، علماء در معنائى عدالت اختلاف نظر دارند ، بكنى ملكة الايمان و تقوى را شرط عدالت دانسته - ديگرى مثل شيخ طوسى ، ظهور اسلام را شرط دانسته و غيره - حال با اين اختلاف نظر چگونه به قول يكديگر اعتماد داشته

جواب : راجع به كتب رجالى از باب تحقيق است - البته عقيدة فردى در آن ها جاي ندارد بلكه عموم علماء هر چه را اتفاق دانسته ، همان معتبر است .

در اصطلاح قدماء و متأخرين «صحيح چگونه آمده ؟»

قدماء : صحيح و غير صحيح متأخرين : صحيح ، موثق ، حسن و ضعيف

آيا گنجاندن كتاب «الفقهاء» در كتاب «حل الاشكال» از جانب سيد بن طاووس دلى براعتا بر كتاب

«الفقهاء» است ؟ خير - هدف سيد بن طاووس حفظ كتاب فقهاء بوده براى تحقيق آيندگان .

نظرات درباره حجت توثيقات را نمودار بنويسيد؟

توثيقات بر دو قسم است ، گاهى مستند به حسن است (معتبر است) X اگر تاثل به قبول قول رجالى از باب سخاوت با هم (لا يقبض) مستند به حسن و اجتهاد X اگر تاثل شوع راجع به آنها از باب مراجعه به غيرگان (معتبر) - است - در انصاف لازم نيست مستند به حسن باشد

كيفية وثنية تأليف كتب اربعه چگونه بوده است ؟

شيخ كلينى : سند هر خبر را به طور كامل در ابتداى آن ذكر کرده است .

شيخ صدوق و شيخ طوسى : فقط آخرين را در حديث ذكر کرده اند سپس سند خود را تا اين را در آخر در شيخه بيان مى كند - گاهى شيخ طوسى تمام سند حديث را ذكر مى كند .

متونی بعضی افراد - شیخ طوسی ۴۰۰ هـ ق علامه حلی ۷۲۶ هـ ق حر عاملی ۱۱۰۴ هـ ق

شهر آشوب ۵۸۸ هـ ق ابن بابویه ۵۰۴ هـ ق

به نظر می‌آید، بحث از وثاقت مشایخ نقات و مشایخ اجازه و مانند آن، مربوط به علم رجال است یا در آن؟
 مشایخ از مسائل رجالی است زیرا اثره انگیزه مباحث «شحنه نقه از غیر نقه» است.
 بحث از وثاقت شخصی به سه صورت قابل تصور است: ^① بحث از وثاقت شخص مقین ^② بحث از افرادی که استاد
 اجازه بر آنها صدق می‌کند ^③ یا افرادی که استاد را در بر آنان صادق است

+ شیخ انصاری قائل به عدم حجت اصحاب اجماع است.

→ منظور از علمای رجال از لفظ نقه چیست؟

فقط مسلمان بودن و آشکارا گناه نکرده‌شان نیست زیرا در این صورت اکثر مردم نقه می‌بودند.
 منظور «حسن ظاهر» هم نمی‌باشد - باید ملکه بازدارنده از گناه در افراد باشد تا آنان را مورد نقه کند.

در کلام عادل احتمال استباه و خلاف است - منشأ آن چیست؟

یا کذب عمدی، که با توجه به عدالت مشایخ قابل قبول نیست.

یا احتمال خطاء و استباه فرد خبر دهنده: این اصل نیز با توجه به اصل عقلانی (اصل عدم خطاء) منتهی می‌شود.

اصل عقلانی (عدم الخطاء) در کجا جاری می‌شود؟

فقط در جائیکه خبر از روی حسن باشد. (با مشاهده و حواس پنجگانه صورت گرفته باشد).

اماد جائیکه خبر از روی حدس یا اجتهاد است، جاری نمی‌شود و خبر فقط بر روی حجت است نه دیگران.

اولین نویسنده کتاب رجالی کی بود و فرصت کتایش چه بود؟

عبدالله، پیر ابو ارفع بود - منشی و نویسنده حضرت علی (ع) السلام که در اوایل نیمه قرن دوم اولین کتاب

رجالی را نگارش کرد. در این کتاب اصحابی را که از علی (ع) پیروی کردند را نوشته، همچنین کسانی که در جنگ‌ها

حماه مولا بودند - خصوصاً جنگ‌های نهجربه، صفین، خمراسخ. → این کتاب یکی از کتاب تاریخی به شمار می‌آید.

۵. اسم مورد از تالیفات «محمد بن علی شهر آشوب مازندرانی» را بنویسید؟

① معالم العلماء ② مناقب آل اہل طالب ③ مستطاب القرآن ④ درمیا جلد
کے درمیا جلد کے درمیا جلد

۵۱. بہ چه دلیل «معجم رجال الحديث، التفصیل طبقات الرواة، از آیت اللہ خویی، قدمت بزرگی بہ عالم علم حال مہم باشد؟

① تفصیل طبقات روایہ اسیان در ۲۳ جلد آمدہ کہ طبقات روایان از نظر زمان مسایخ و شاگردان او

بدست مآید۔ کہ از این راہ وصفیت سند (کامل یا ناقص) بودنش، بدست مآید۔

② بسیار از روایان از لحاظ اسم و اسم پدر با ہم مشترک بودند کہ این کتاب تصحیفی را راحت کردہ است۔

۵۲. مثالی برای «تصحیح یکی از معصومین» برای توثیق بزنند؟

بہ سند صحیحی از علی بن مقفّیبت روایت مہ کند کہ: «ربما (ما) رضا (ع) عرفن کرم: راہم در راست و ہمیشہ بہ شہادت سترگی

ندارم، معالیم دینم را از چہ کسی یاد بگیریم؟ امام فرمودند: «از زکریا ابن آدم تمی کہ مورد وثوق و اطمینان مادر امور

دین و دنیا مہ باشد۔

۵۳. از راہہای توثیق و غیرہ و خاصہ دو مورد آوردہ شدہ، آن دو را توضیح دہید؟

الف۔ مدحی کہ کاشف از حسن ظاہر باشد:

مدح و ذکر خوبی ہای فراوانی کہ در کتب رجال آوردہ شدہ، نشان از حسن ظاہر و ملکہ عدالت در راوی است۔

زیرا تفصیل عدالت و ہر فقط از راہ عبارتی همچون ثقہ یا عدل نیست بلکہ از الفاظ مدح و تنبیہی توان پی بہ عدالت برد۔

ب۔ تصحیح یکی از دانشمندان و اعلام گذشتہ:

شکی نیست کہ اگر دانشمندی مثل «برقی - کشی - ہمدوق - نجاشی - مفید - طوسی و غیرہ» تصحیح بہ وثاقت راوی

نمودند و صفیت او روشن مہ شود۔ اما آیا توثیق یکی از بزرگان کافی است یا ۲ نفر لازم است؟

اھکام شرعیہ بدانیم، توثیق یک نفر کافی نیست، بلکہ نیازمند صمیمت توثیق دیگری است۔
اگر حجت ضبر واحد را از موثوعات اھکام بدانیم، مہ توان بہ توثیق یک نفر اکتفا کرد، مگر ما بہ کہ دلیل بر
غیران داشتہ باشیم۔

۵۴ دیدگاه معتقد دربارهٔ قاعدهٔ اصحاب اجماع چیست؟

[براساس نظر مشهور، اصحاب اجماع ۱۸ نفر هستند]

به نظر معتقد اصحاب اجماع ۲۲ نفر بوده‌اند که ۱۲ نفر مورد اتفاق و ۱۰ نفر محل اختلاف است.
اصحاب اجماع کسانی هستند که علمای امامیه اجماع دارند بر تصحیح هر چه که از این گروه چند نفری صحیح باشد.
این اجماع هم اجماع منقول است.

۵۵ اگر گفته شود علم رجال، علم قبضی است و آوردن برین می‌دهد؟
اولاً: با مراجعه به قاضی منکر می‌تواند شاهد شخص مدعی را مورد حدیث قرار دهد و در انکذاب کند و باب مسأله
که برابر حل مسئله است بزرگ یا مهم عیوب افراد ذکر می‌شود - که این دو مورد هیچ اشکالی ندارد.

ثانیاً: خود اخبار را گوید، «ان جانکم فاسق نبأ قسینوا»

ثالثاً: حفظ احکام الهی، مقدم است بر حفظ حقوق مردم.

۵۶ نام اصحاب اجماعی که فقط از امام صادق (ع) هستند را نام ببرید؟ (فقیه‌ترین شان: حماد بن دراج بود)
حماد بن دراج - عبدالله بن مسکان - عبدالله بن بکیر - ابان بن عثمان - حماد بن عثمان - حماد بن عسی

۵۷ آیا استلال به وثاقت را در بوسلهٔ روایت ضعیف، صحیح است؟

خیر، مگر آنکه روایت معتبره باشد - در غیر این صورت اگر رجال هم شهادت بدهند، باز قابل اعتماد نیست.

دلیل: چگونه ممکن است وقتی که روایتی قابل اعتماد نیست، وثاقت فرد را در بیان اثبات شود؟!

ویژگیها

نام کتاب مؤلف

معالم العلماء	محمد بن علی بن شهر آشوب بازنجان	تکمله فهرس شیخ طوسی - ۱۰۴۱ ترجمه از مشایخ شیعه - از مدارک محمد علماء رجال
رجال کشی	محمد بن عمر بن عبدالعزیز	تمرکز بر روی راوی حدیث دارد تا خود خواسته نباشد نقد را از منصف تشیع
جامع الرواة	شیخ محمد بن علی اردبیلی	جمع آوردن تمام راویان کتب اربعه - شرح هر راوی در روایاتی که از اوست بیان شده
تفصیح المقال	علامه شیخ عبداللہ مانتقانی	گسترده ترین کتاب در علم رجال - شرح حال تمام صحابه و تابعین تا قرن چهارم
تلخیص رجال کشی	شیخ طوسی	تمرکز بر روی راوی حدیث دارد تا خود خواسته نباشد نقد را از منصف تشیع
رجال برقی	احمد بن عبداللہ بن احمد برقی	اسامی اصحاب پیامبر (ص) و ائمه تا حضرت محمد (ص) ذکر شده و اسکاکی بیان
قاموس رجال	مروم نسیری و شیخ محمد	ذکر بسیاری از کتب تاریخی و حدیثی - تعلیق بر رجال امامیه است - اشاره به حدیث دارد
مجمع الرجال	زکی الدین عیاض اللہ القزلبانی	جمع آوردن تمام اصول رجالیه اولیه - ذکر نوآوری در آخر کتاب مثلاً در فضیلت موالید
بہجۃ الآمال	علمای ابن عبداللہ محمد الطیار	تألیف در ۲ جلد شده، ۱ جلدش شرح منجی زبده المقال و ۲ جلدش شرح منجی الآمال
فهرس	منتخب الدین	برحروف سجع تدوین شده - اساسی برای نگارندگان سجع و تالیفاتشان را آورده و از زبان شیخ مفید تا زمان خودش
منتهی المقال	ابی علی محمد بن اسماعیل حائری	شرح حال هر فرد را با کلام (میزاد) کتاب رجال کبیر نوشته است
معجم الحديث	سید ابوالقاسم خوئی	ذکر ثاقب یا مصنف راوی به صورت دقیق - ذکر راوی و شاگردانش - اشاره به شیخ کتب
نقد الرجال	تیمم طهری تفرشی	از نگارنده تمام کتابهای علماء پیشین - حسن ترتیب بر تمام اقوال
رجال ابن داود		هفتة فضل دارد مطلق حروف العباسی - جوامع رجال است
لمراتب المقال	سید محمد شفیع تفرشی	اساتذہ در طبقہ اول - استاد استاد در طبقہ دوم تا عصر پیامبر (ص) در ۳۲ جلد

باسمہ تعالیٰ

امتحانات پایان سال تحصیلی ۹۰ - ۸۹ حوزه علمیه خراسان

تاریخ امتحان: ۹۰/۴/۱۵	زمان: ۹۰ دقیقه
ساعت: ۱۸ - ۱۹/۳۰	
موضوع: رجال ب ۱	
نتیجه	به عدد
به حروف	
رسدگی	به عدد
محدد	به حروف

(بارم ۵/۰ نمره)

سوالات چهار گزینه ای

- ۱- کدام گزینه در باب حجیت خبر واحد «أقوی الآراء» است؟
الف: خصوص خبر عدل ☐
ب: خبر نقه‌ای که عقلاً به گفته‌اش اطمینان می‌کنند ☐
ج: خبر مدح و مهملی که درباره‌اش قدحی نرسیده است ☐
د: خبر موثق بصدوره ☐
- ۲- کدام گزینه درباره‌ی رجال شیخ طوسی درست است؟
الف: به منظور بیان روایان ائمه (ع) نوشته شده است ☐
ب: روش شیخ در رجال مانند مسلک نجاشی در فهرست است ☐
ج: درباره‌ی هریک از روایان حرج یا تعدیل را ذکر کرده است ☐
د: تمامی صحابه و اصحاب پیامبر (ص) و امامان (ع) را آورده است ☐
- ۳- نقل علامه از کدام کتاب رجال و منبع برای ما مفید است؟
الف: رجال کشی ☐
ب: رجال شیخ ☐
ج: رجال عقیقی و ابن عقده ☐
د: فهرست نجاشی ☐
- ۴- ابتکار قواعد رجالی که به وسیله‌ی آن بسیاری از اخبار مجهول، ضعیف یا مرسل، تبدیل به معلوم، صحیح و مسند می‌شوند، کار کیست و نام اثر او چیست؟
الف: میرزای استرآبادی در منهج المقال ☐
ب: محمد علی اردبیلی در جامع الرواة ☐
ج: محمد تقی شوشتری در قاموس الرجال ☐
د: سید ابوالقاسم خوئی در معجم رجال الحديث ☐
- ۵- کدام گزینه، نشان‌گر اتفاق کشی و غیر او بر تعداد اصحاب اجماع است؟
الف: ۱۶ نفر ☐
ب: ۲۲ نفر ☐
ج: ۱۸ نفر ☐
د: ۲۰ نفر ☐
- ۶- کدام گزینه در تشخیص صفات راوی أخطر الطرق است؟
الف: توثیق و جرح مستنی بر متن ☐
ب: توثیق مستنی بر موافقت متن با عقیده شخص ☐
ج: اعتماد به گفته رجالیان متقدم و متاخر ☐
د: مورد الف و ب ☐
- ۷- آتقن الأدله بر اکتفا به تزکیه و شهادت عدل واحد کدام گزینه است؟
الف: متعذر بودن علم به عدالت غالباً ☐
ب: سیره عقلاً ☐
ج: روایات وارده در موضوعات ☐
د: تزکیه شرط قبول روایت است و نباید شرط از مشروط زیاده‌تر باشد ☐
- ۸- نخستین فردی که به کتاب رجال ابن غضائری دست پیدا کرد، که بود؟
الف: شیخ طوسی ☐
ب: علامه حلی ☐
ج: ابن طاووس حلی ☐
د: اردبیلی ☐

(بارم ۲ نمره)

سوالات عبارتی

- ۱- «ریسا يعرف بأنه علم وضع لتشخيص رواية الحديث ذاتا ووصفا ومدحا وقدحا. والمراد من تشخيص الراوي ذاتا، هو معرفة ذات الشخص وكونه فلان بن فلان. كما أن المراد من التشخيص الوصفی، هو معرفة أوصافه من الوثاقة ونحوها»
الف: در تعریف علم رجال چند نکته مورد توجه است؟ معین کنید.
ب: مراد از تشخیص وصفی چیست؟ توضیح دهید.
- ۲- «إن علم الرجال علم منكر يجب التحرز عنه، لأن فيه تفضيحا للناس، وقد نهينا عن التجسس عن معايهم وأمرنا بالفض والتستر. وفيه أولا: التنقض بباب المرافعات، حيث إن للمنكر جرح شاهد المدعى وتكذيبه، وبالأمر بذكر المعايير في مورد الاستشارة، إلى غير ذلك مما يجوز فيه الاغتتاب. وثانيا: إن الأحكام الإلهية أولى بالتحفظ من الحقوق التي أشير إليها. أضف إلى ذلك أنه لو كان التفحص عن الرواة أمرا مرغوبا عنه، فلماذا أمر الله سبحانه بالتثبت والتبيين عند سماع الخبر؟»
الف: دلیل منکرین چیست؟ و دلیل چه کسانی است؟
ب: پاسخ آن را بنویسید.
- ۳- «واستدل على مختاره بوجوه ثلاثة: الوجه الأول: إن إحراز صحة الأحاديث عن طريق القرائن الخارجية، أمر محال عادة، فلا بد أن يستند ذلك الإحراز إلى القرائن الداخلية، وليست هي إلا وثاقة هؤلاء، ووثاقة من يروون عنه»
الف: مراد از قرائن داخلی و خارجی چیست؟
ب: خلاصه استدلال را بنویسید.
- ۴- «تفصيل من العلامة الشفتی: قد عرفت أن الكشي ذكر اتفاق العصابة على هؤلاء في مواطن ثلاثة، وعرفت المحتملات المختلفة حول عبارته المرددة بين كون المراد: ۱. تصديق هؤلاء فيما ينقلون ۲. أو تصحيح صدور رواياتهم من المعصوم لأجل القرائن الداخلية أو الخارجية. ۳. أو توثيق مشايخهم إلى أن ينتهي السند، وعلى كل تقدير المراد من العبارة في المواضع الثلاثة واحد. لكن يظهر من المحقق الشفتی، التفصيل بين العبارة الأولى والثانية والثالثة، بأن المراد من الأولى هو تصحيح الحديث ومن الأخيرتين توثيقهم وتوثيق مشايخهم إلى آخر السند»
الف: مراد عبارت را بنویسید.
ب: منظور از عبارت اولی، ثانیه و ثالثه چیست؟

(بارم ۲ نمره)

سوالات تشریحی (فقط به چهار سؤال پاسخ دهید)

- ۱- چهار دلیل از ادله نیاز به علم رجال را بنویسید و مختصری توضیح دهید.
- ۲- چهار دلیل از ادله منکران نیاز به علم رجال را بنویسید و به اختصار رد کنید.
- ۳- ویژگیهای رجال کشی و نجاشی را بنویسید. (از هر کدام دو مورد کافی است)
- ۴- دیدگاه استاد سبحانی نسبت به کتاب ضعفاء ابن غضائری را بررسی کنید.
- ۵- توثیقات خاص را بنویسید و معین کنید کدامیک اوضح الطرق و کدامیک اوثق الطرق است؟

موفق باشید

۱. محتوایی که ملاحظه می فرمایید حاصل تلاش شبانه روزی دو نفر از طلاب (در طی سالها گذشته) بوده که شاید به خیرات بتوان گفت کماقصدین نیکه سؤال و جوابهای درسی می باشد (در حال حاضر).

۲. قطعاً توصیه نمی شود که فقط به این نکته تکیه شود و توجه به متن کتاب درسی هم لازم است، هر چند نبرگوارانی که صرفاً به سؤالات و جوابهای این جزوه، تسلط داشته، در امتحانات نمره قبولی کسب نموده اند.

۳. این فایل را گمان بوده و هرگونه کپی برداری از آن مجاز و مورد رضایت است.

۴. هرگونه استفاده مالی از این محتوی شرعاً حرام می باشد (به هیچ وجه مورد رضایت نیست) مگر آنکه تمام سود حاصله صرف خرید هدایای مذهبی و دینی [یا دیگر انقلابی] باشد و تقدیم به مخاطبین در محافل گردد.

چند توصیه و درود دل طلبه ای :

✓ سعی کنیم کاری که انجام می دهیم دارای فایده باشد لذا اگر مشغول به کاری هستیم که بن شرع و عقلاً خودی ندارد مثل مردن آن را رها نمایم. **موضوع ۶**

✓ سعی کنیم (سعی) آنچه می گوئیم را خود عمل نمایم. **صفحه ۲**

✓ برای تفسیر خلاصه قرآن و سیره عملی اهل بیت (علیهم السلام) در اعمال و رفتار ما **ان شاء الله** (طوبی حدیثی بر نامه روزی داشته باشیم).

✓ قدردان زحمات علماء و مجاهدات های شهادی بسیاری در طول تاریخ باشیم و به جایی خود ضوابطی، سبلی، بی رنجی...

✓ قدردان نظام و انقلاب اسلام باشیم، از فرصت پیش آمده جهت هر چه بهتر زمینه سازی ظهور بجهت بردار نمایم.

توصیه جماعته، تضعیف جنابیه، تکمیل رسالت **بقره ۲۴۶-۲۴۹**

که قطعاً خلأها، ضعفها و نقائش وجود دارد، اگر گاهی محسوس و نامحسوس اهم می باشد نبوده اند.

اما تضعیف نظام و انقلاب جنابیه / آنچه رسالت منور شماست تکمیل این زمینه سازی است تا او بیاید...

✓ در پیشش (تمیز، مرتب و معطر) باشیم و بر نماز اول وقت اصرار داشته باشیم.

✓ درباره مردم زود نصارت نموده و در هر زمینه ای با آنها **استقامت** داشته باشیم. **سوره ۳۱**